

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda)

7. detsember 2010*

Kohtuasjas T-49/07,

Sofiane Fahas, elukoht Mielkendorf (Saksamaa), esindaja: advokaat F. Zillmer,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Bishop, E. Finnegan ja S. Marquardt, hiljem M. Bishop, J.-P. Hix ja E. Finnegan,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

keda toetab

Itaalia Vabariik, esindaja: I. Bruni, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Albenzio,

menetlusse astuja,

mille ese on esiteks nõue tühistada osaliselt, st hagejat puudutavas osas nõukogu 15. juuli 2008. aasta otsus 2008/583/EÜ, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 (teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks) artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2007/868/EÜ (ELT L 188, lk 21) – arvestades, et tegemist on ajaliselt viimase sellesisulise otsusega –, ja keelata nõukogul mainida hagejat edaspidi tehtavates otsustes, kui puudub vastavasisuline jõustunud kohtuotsus, ning teiseks nõue hüvitada kahju,

ÜLDKOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees I. Pelikánová, kohtunikud K. Jürimäe ja S. Soldevila Frago (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik K. Andová,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. novembri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- 1 ÜRO Julgeolekunõukogu (edaspidi „julgeolekunõukogu”) võttis 28. septembril 2001 vastu resolutsiooni 1373 (2001), millega nägi ette strateegiad terrorismi vastu võitlemiseks ja eeskätt selle rahastamise tõkestamiseks. Mainitud resolutsiooni artikli 1 punkt c sätestab, et liikmesriigid peaksid viivitamata külmutama rahalised vahendid ja muud finantsvarad või majandusressursid, mis kuuluvad kas isikutele, kes panevad või üritavad toime panna terroriakte, aitavad kaasa terroriaktide toimepanemisele või osalevad selles, üksustele, mis kuuluvad neile isikutele või on nende kontrolli all, ning isikutele või üksustele, kes tegutsevad nende isikute või üksuste nimel või neilt saadud juhiste kohaselt.

- 2 Kuna Euroopa Liidu Nõukogu leidis, et Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1373 (2001) rakendamiseks kohustustele, mis on liikmesriikidel vastavalt ÜRO Hartale, on vajalik ühenduse meede, võttis ta 27. detsembril 2001 EL lepingu artiklite 15 ja 34 alusel vastu ühise seisukoha 2001/930/ÜVJP terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 344,

lk 90; ELT eriväljaanne 18/01, lk 213) ja ühise seisukoha 2001/931/ÜVJP terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta (EÜT L 344, lk 93; ELT eriväljaanne 18/01, lk 93).

- 3 Ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõige 1 näeb ette, et seda kohaldatakse „isikute, rühmituste ja üksuste suhtes, kes osalevad terroriaktides ja on loetletud lisas.”

- 4 Ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõige 4 sätestab, et lisas olev loend koostatakse asjakohases toimikus sisalduvate täpsete andmete või tõendite põhjal, millest nähtub, et pädev asutus on asjaomaste isikute, rühmituste või üksuste suhtes teinud otsuse, olenemata sellest, kas see käsitleb arvestatavate ja usaldusväärsete tõendite või vihjete põhjal terroriakti uurimise algatamist, terroriakti eest vastutuselevõtmist, sellise akti toimepaneku katset, selles osalemist või sellele kaasaaitamist või mõnes sellises aktis süüdimõistmist. „Pädev asutus” tähendab kohtuorganit või kui kohtuorganitel ei ole kõnesolevas valdkonnas pädevust, siis mõnda muud samaväärset pädevust omavat asutust.

- 5 Ühise seisukoha 2010/931 artikli 1 lõike 6 kohaselt vaadatakse lisas toodud loetelus sisalduvate isikute ja üksuste nimed korrapäraselt ja vähemalt iga kuue kuu tagant läbi, et tagada, et nende loetelus hoidmine on põhjendatud.

- 6 Ühise seisukoha 2001/931 artiklites 2 ja 3 on ette nähtud, et lisas loetletud isikute, rühmituste ja üksuste rahaliste vahendite ja muu vara külmutamise kohta teeb otsuse Euroopa Ühendus, kes tegutseb talle EÜ asutamislepinguga antud volituste piires, tagades ühtlasi selle, et nende isikute, rühmituste ja üksuste käsutusse ei antaks ei otseselt ega kaudselt rahalisi vahendeid või muud vara ja et neil ei võimaldataks kasutada finantsteenuseid.

- 7 Kuna nõukogu leidis, et ühises seisukohas 2001/931 kirjeldatud meetmete rakendamiseks ühenduse tasandil on vaja määrust, võttis ta 27. detsembril 2001 EÜ artiklite 60, 301 ja 308 alusel vastu määruse (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks (EÜT L 344, lk 70; ELT eriväljaanne 18/01, lk 207). Sellest määrusest nähtub, et – välja arvatud selle määrusega lubatud erandid – külmutatakse kõik rahalised vahendid, mis kuuluvad artikli 2 lõikes 3 nimetatud loetellu kantud füüsilistele või juriidilistele isikutele, rühmitustele või üksustele. Samuti on keelatud anda nende isikute, rühmituste ja üksuste käsutusse rahalisi vahendeid või võimaldada neil kasutada finantsteenuseid. Nõukogu koostab, vaatab läbi ja muudab ühehäälselt nende isikute, rühmituste ja üksuste loetelu, kelle suhtes kõnesolevat määrust kohaldatakse, kooskõlas ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõigetega 4–6.

- 8 Esialgne loetelu isikutest, rühmitustest ja üksustest, kelle suhtes määrust nr 2580/2001 kohaldatakse, kehtestati nõukogu 27. detsembri 2001. aasta otsusega 2001/927/EÜ, millega võetakse vastu määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikes 3 ette nähtud loetelu (EÜT L 344, lk 83). [mitteametlik tõlge]

- 9 Peale seda on nõukogu võtnud rida erinevaid ühiseid seisukohti ja otsuseid, et ajakohastada vastavalt ühise seisukohaga 2001/931 ja määrusega nr 2580/2001 ette nähtud loetelusid.

Vaidluse taust

- 10 Hageja, Sofiane Fahas, on Alžeeria kodanik, kes elab alates aastast 1990 Saksamaa Liitvabariigis ning on alates 18. septembrist 2003 abielus Saksa kodanikuga.
- 11 Napoli (Itaalia) eeluurimiskohtunik andis 9. oktoobril 2000 hageja suhtes vahistamismääruse. Nimetatud määruse kohaselt süüdistati hagejat osalemises vandenõus, mille eesmärk oli luua Itaalias allüksus rühmitusele „Al-Takfir ja Al-Hijra” (Al Takfir Wal Hijra), mis tegutseb Alžeerias aastast 1992 ning toetab terroristlikku tegevust, samuti relvakaubanduses ja dokumentide võltsimises Alžeeria terroristlikele rühmitustele. 30. mai 2008. aasta määrusega määras Giudice dell’udienza preliminare del Tribunale di Napoli (Napoli esimese astme kohtu eelistungikohtunik) hageja juhtumi, mis hõlmas nelja kriminaalõigusrikkumist, millest kolm olid seotud eespool mainitud terroristliku organisatsiooniga, lahendamiseks samale kohtule kollegiaalselt.
- 12 Et ajakohastada nende isikute, rühmituste ja üksuste loendit, kelle suhtes kohaldatakse ühist seisukohta 2001/931, võttis nõukogu 12. detsembril 2002 vastu ühise seisukoha 2002/976/ÜVJP, millega ajakohastatakse ühist seisukohta 2001/931 ja tunnistatakse

kehtetuks ühine seisukoht 2002/847/ÜVJP (EÜT L 337, lk 93) [mitteametlik tõlge]. Ühise seisukoha 2002/976 lisa punktis 1 on esimest korda ära toodud hageja nimi alljärgnevalt:

„FAHAS, Sofiane Yacine, sünd. 10.9.1971 Alžeris (Alžeeria) (al-Takfir ja d'al-Hijra liige).”

- 13 Alates 12. detsembrist 2002 on vastu võetud terve rida otsuseid, mille kohaselt on hageja nimi kantud määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikes 3 ette nähtud loetellu (edaspidi „vaidlusalune loetelu”) ning mille tagajärjel on tema rahalised vahendid külmutatud. Siinkohal on ära toodud otsused, mis puudutavad käesoleva kohtuvaidluse pooli.
- 14 12. detsembril 2002 võttis nõukogu vastu otsuse 2002/974/EÜ, millega rakendatakse määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2002/848/EÜ (EÜT L 337, lk 85). Otsuse 2002/974 artikli 1 kohaselt on hageja kantud vaidlusalusesse loetellu.
- 15 2. aprillil 2004 võttis nõukogu vastu ühise seisukoha 2004/309/ÜVJP, millega ajakohastatakse terrorismivastaste erimeetmete rakendamist käsitlevat ühist seisukohta 2001/931/ÜVJP ja tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2003/906/ÜVJP (ELT L 99, lk 61; ELT eriväljaanne 18/03, lk 100). Selle lisas toodud loetelu sisaldab hageja nime. Samal päeval võttis nõukogu vastu otsuse 2004/306/EÜ, millega rakendatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2003/902/EÜ (ELT L 99, lk 28; ELT eriväljaanne 18/03, lk 98).

- 16 Hageja nimi on jätkuvalt vaidlusaluses loetelus ka vastavalt 29. mai 2006. aasta otsusele 2006/379/EÜ, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2005/930/EÜ (ELT L 144, lk 21).
- 17 21. detsembri 2006. aasta otsuses 2006/1008/EÜ, millega rakendatakse nõukogu määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 (ELT L 379, lk 123, prantsuskeelset versiooni puudutav parandus ELT 2007, L 150, lk 16), nentis nõukogu, et vaidlusalusesse loetellu, mis on kehtestatud otsusega 2006/379, tuleb lisada teatud arv muid isikuid, rühmitusi ja üksusi, ning mainitud otsust ei tunnistata kehtetuks. Otsuses 2006/1008 hagejat ei mainita.
- 18 Vastavalt nõukogu 15. juuli 2008. aasta otsusele 2008/583/EÜ millega rakendatakse määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2007/868/EÜ (ELT L 188, lk 21; edaspidi „vaidlustatud otsus”) on hageja nimi jätkuvalt vaidlusaluses loetelus.

Menetlus ja poolte nõuded

- 19 Hageja esitas käesoleva kohtuasja algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 20. veebruaril 2007.
- 20 Algselt on hagi esemeks nõue tühistada otsus 2002/848 ning kõik sellele järgnevad otsused, sh otsus 2006/1008.

- 21 30. märtsil 2007 parandas hageja hagiavalduse vead, sõnastades hagi nii, et see puudutab üksnes otsust 2006/1008.
- 22 Nõukogu esitas eraldi dokumendiga, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 20. juunil 2007, Üldkohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel vastuvõetamatuse vastuväite. Üldkohtu teise koja esimehe määrusega liideti vastuvõetamatuse vastuväide 22. septembril 2008 sisuliste küsimuse lahendamiseks.
- 23 1. oktoobril 2008 küsis Üldkohus hagejalt kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavatele meetmete raames, kas hageja soovib kohandada oma nõudeid ja väiteid, arvestades vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. 17. oktoobril 2008 kohandas hageja nõudeid nii, et hagi esemeks on nõue tühistada üksnes vaidlustatud otsus.
- 24 Itaalia Vabariik palus 2. aprillil 2009 Üldkohtu kantseleisse saabunud aktis luba astuda käesolevas asjas menetlusse nõukogu nõuete toetuseks. Üldkohtu teise koja esimees andis 14. mail 2009 pärast poolte ärakuulamist menetlusse astumiseks loa vastavalt kodukorra artikli 116 lõikele 6.

25 Hageja palub Üldkohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus teda puudutavas osas ning tunnistada, et otsus ei kuulu hageja suhtes kohaldamisele;
- keelata nõukogul mainida hagejat edaspidi tehtavates, st vaidlustatud otsusele järgnevates otsustes, mis käsitlevad määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõike 3 rakendamist, kui puudub jõustunud kohtuotsus selle kohta, et hageja on rühmituste „Al-Takfir” ja „Al-Hijra” liige või et ta toetab terrorismi mõnel muul viisil;
- mõista nõukogult hageja kasuks välja hüvitis, mille eesmärk on hüvitada hagejale tekitatud kahju ja mis ei tohiks olla vähem kui 2000 eurot;
- mõista kohtukulud välja nõukogult.

26 Nõukogu palub Üldkohtul:

- jätta hageja nõue vaidlustatud otsuse tühistamiseks põhjendamatuse tõttu rahuldamata;
- jätta hageja esitatud kahjuhüvitise nõue vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või igal juhul põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

- jätta hageja nõue, milles viimati nimetatu palub kohtul teha nõukogule teatava ettekirjutuse, vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

27 Itaalia Vabariik toetab nõukogu nõudeid.

Õiguslik käsitlus

1. *Vaidlustatud otsuse tühistamise nõue*

Vastuvõetavus

Nõue teha ettekirjutus

28 Nõukogu väitel on vastuvõetamatu hageja nõue, milles viimati nimetatu palub sisuliselt teha talle ettekirjutuse mitte kanda hageja nime edaspidi vastuvõetavatesse loeteludesse, kui puudub jõustunud kohtuotsus, millega on tuvastatud, et hageja toetab terrorismi.

- 29 Seda taotlust tuleb tõlgendada nõudena teha nõukogule ettekirjutus. Sellega seoses tuleb meenutada, et Üldkohtul ei ole vastavalt EÜ artiklile 230 esitatud hagide puhul pädevust teha institutsioonidele ettekirjutusi (vt selle kohta Üldkohtu 29. novembri 1993. aasta määrus kohtuasjas T-56/92: Koelman *vs.* komisjon, EKL 1993, lk II-1267, punkt 18, ja Üldkohtu 15. septembri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-374/94, T-375/94, T-384/94 ja T-388/94: European Night Services *jt vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-3141, punkt 53).
- 30 Seega tuleb nõue nõukogule ettekirjutuse tegemiseks tunnistada vastuvõetamatuks.

Hageja õigus esitada hagi algselt mainitud otsuse vaidlustamiseks

– Poolte argumendid

- 31 Nõukogu leiab, et hagi on otsuse 2006/1008 tühistamise nõuet puudutavas osas vastuvõetamatu, arvestades et see otsus ei puuduta hagejat isiklikult, kuna tema nime ei ole lisan ära toodud. Nõukogu on seisukohal, et otsusega 2006/1008 ei tunnistata otsust 2006/379 kehtetuks, vaid üksnes lisatakse uusi nimesid loetellu, mis on kehtestatud

viimati mainitud otsusega, mis on jätkuvalt kehtiv. Nõukogu sõnul ei mõjuta nõuete kohandamine asjaolu, et esialgne hagi on vastuvõetamatu.

- 32 Hageja kinnitab, et hagi, mille ta esitas otsuse 2006/1008 tühistamiseks, on vastuvõetav, kuna nimetatud otsus puudutab teda isiklikult vaatamata sellele, et selles ei ole sõnaselgelt mainitud tema nime. Hageja leiab, et otsust 2006/1008 tuleb käsitada nii, et see laiendab otsuse 2006/379 lisas toodud loetelu.

– Üldkohtu hinnang

- 33 Nõukogu on seisukohal, et hagi on otsuse 2006/1008 tühistamise nõuet puudutavas osas vastuvõetamatu, kuna hagejat ei ole selles otsuses nimetatud. Tuleb nentida, et otsuses 2006/1008 ei ole hageja nime sõnaselgelt ära toodud. Seega tuleb uurida, kas kõnesolev otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult. Selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et isik, kes ei ole otsuse adressaat, saab vaid siis väita, et see otsus puudutab teda isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu mõttes, kui otsus puudutab teda teatavate teda iseloomustavate omaduste või faktiliste asjaolude tõttu, mis eristavad teda kõigist teistest, ning mis muudab ta identifitseeritavaks analoogselt otsuse adressaadiga (Euroopa Kohtu 15. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon, EKL 1963, lk 197, punkt 223).
- 34 Esmalt tuleb märkida, et otsusega 2006/1008 ei tunnistatud otsust 2006/379 kehtetuks, vaid lisati viimati mainitud otsusega kehtestatud loetellu teatavate isikute ja üksuste nimed.

- 35 Otsuse 2006/1008 tühistamiseks esitatud hagi vastuvõetavuse hindamisel tuleb arvestada peamiselt kahte asjaolu. Esiteks on nõukogu määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõike 3 ja ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõike 6 kohaselt kohustatud vaidlusaluse loetelu vähemalt kord kuue kuu tagant uuesti läbi vaatama. Teiseks nähtub otsuse 2006/1008 põhjendusest 2 see, et selle otsusega täiendatakse otsusega 2006/379 kehtestatud loetelu ning et otsust ei tunnistata kehtetuks. See näitab nõukogu tahet jätta hageja vaidlusalusesse loetellu edasi, mille tulemusena jäävad külmutatuks ka tema varad. Kuna hageja oli ära nimetatud otsuses 2006/379, tuleb järelikult asuda seisukohale, et ka otsus 2006/1008 puudutab teda otseselt ja isiklikult.
- 36 Eeltoodust tuleneb, et nõukogu esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata ning hagi tuleb – tuginedes kohtuotsusele Othman – tunnistada otsust 2006/1008 puudutavas osas vastuvõetavaks (Üldkohtu 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas T-318/01: Othman vs. nõukogu ja komisjon, EKL 2009, lk II-1627, punkt 53). Samuti tuleb märkida, et ka 17. oktoobril 2008 esitatud taotlus nõuete kohandamiseks on vastuvõetav ning et kõnesolev hagi puudutab – milles pooled on üksmeelel – vaidlustatud otsuse õiguspärasust, mis nähtub ka kohtuistungiprotookollist.

Põhiküsimus

- 37 Hageja esitatud etteheited võib jagada kahe väite alla kuuluvateks – esimene väide tugineb tema põhiõiguste ja põhjendamiskohustuse rikkumisele, teise väite kohaselt on nõukogu teinud hindamisvea ja kuritarvitanud võimu.

Esimene väide, mis tugineb põhiõiguste ja põhjendamiskohustuse rikkumisele

– Poolte argumendid

³⁸ Hageja sõnul on kaitseõiguste tagamise eesmärk garanteerida tõhusa kohtuliku kaitse nõuetekohane toimimine. Määrus nr 2580/2001 ja ühine seisukoht 2001/931, millele nimetatud määruses viidatakse, ei näe ette menetlust, mis puudutaks vaidlustatud otsuse teatavakstegemist ja seda, kuidas tuleks teavitada süüks pandavatest asjaoludest, mille tulemusena otsustati hageja vaidlusalusesse loetellu kanda. Määruses ei ole ette nähtud ka huvitatud isiku eelnevat või hilisemat ärakuulamist, mille tulemusena võidakse tema nimi vaidlusalusest loetelust kustutada. Hageja sõnul pole tal seega kunagi olnud võimalust ennast seoses vaidlusalusesse loetellu kandmisega kaitsta. Hageja leiab, et tema rahaliste vahendite külmutamisega määras vaidlustatud otsus talle majanduslikud ja finantssanktsioonid. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on kaitseõigused ühenduse õiguse aluspõhimõte, mis peab olema alati tagatud.

³⁹ Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1373 (2001) ei ole ette nähtud menetlust, mis võimaldaks rahaliste vahendite külmutamise vaidlustada. ÜRO liikmesriikide ülesanne on konkreetselt määratleda need isikud, rühmitused ja üksused, kelle rahalised vahendid selle resolutsiooni kohaselt külmutatakse. Kuna selleks on vajalik ühenduse diskretsiooniõiguse tulemusena antav hinnang, on ühenduse institutsioonid kohustatud põhimõtteliselt järgima huvitatud isikute kaitseõigusi (Üldkohtu

12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-228/02: *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran vs. nõukogu*, EKL 2006, lk II-4665, edaspidi „OMPI kohtuotsus”, punkt 101 jj).

- 40 Lisaks on määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 rakendava otsuse vastuvõtmisega rikutud hageja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele seoses õigustega, mis tulenevad ühenduse õiguskorrast. See, et hagejale ei teatatud konkreetseid põhjusi, millest lähtudes tehti otsus kanda ta vaidlusalusesse loetellu, takistas teda Üldkohtule hagi esitamisel.
- 41 Hageja tugineb EÜ artiklile 253, mis paneb nõukogule kohustuse põhjendada akte, mida ta vastu võtab. Vaidlustatud otsus ei ole põhjendatud. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on huve kahjustava akti põhjenduste eesmärk anda huvitatud isikule piisavalt teavet. Viimati nimetatul peab olema võimalik mõista, kas otsus on põhjendatud või kas on võimalik, et tegemist võib olla veaga. Ainult nii saab huvitatud isik jõuda selgusele, kas ta saab otsuse kehtivust ühenduse kohtus vaidlustada, ja nimetatud kohus kontrollida otsuse õiguspärasust (Euroopa Kohtu 2. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-199/99 P: *Corus UK vs. komisjon*, EKL 2003, lk I-11177, punkt 145). Pealegi ei ole huve kahjustavast aktist hagejale teatatud. Hageja leiab, et nõukogu viidet sellele, et Itaalias on tema suhtes algatatud eeluurimismenetlus, ei saa käsitada piisava põhjendusena.
- 42 Hageja väidab lisaks, et määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõike 3 ja ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõigete 4–6 mainimist ei saa pidada vaidlustatud otsuse piisavaks põhjendamiseks.

- 43 Vastuseks Üldkohtu kirjalikule küsimusele viitab hageja asjaolule, et rikutud on ühenduse õiguse üldpõhimõtteid, nimelt õigust õiglasele menetlusele, õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, süütuse presumptsiooni põhimõtet ja omandiõigust, mille kaitsmine on ette nähtud 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis (edaspidi „EIÕK”), mis kehtib muutusteta. Lisaks väitis hageja repliigis, et tal on keelatud töötada.
- 44 Nõukogu, keda toetab menetlusse astuja, ei nõustu hageja poolt esimese väite põhjendamiseks esitanud argumentidega.

– Üldkohtu hinnang

- 45 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on põhiõigused lahutamatu osa õiguse üldpõhimõtetest, mille järgimise tagab Euroopa Kohus. Seda tehes tuginevad nii Euroopa Kohus kui Üldkohus liikmesriikide ühesugustele riigiõiguslikele tavadele ning inimõiguste kaitset puudutavatele rahvusvahelistele õigusaktidele, mille koostamisel liikmesriigid on osalenud või millega nad on liitunud. EIÕK-I on siinjuures eriline tähendus (vt Euroopa Kohtu 26. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-305/05: Ordre des barreaux francophones et germanophone jt, EKL 2007, lk I-5305, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Kohtupraktikast tuleneb ka see, et inimõiguste järgimine on ühenduse õigusaktide seaduslikkuse tingimus (Euroopa Kohtu 28. märtsi 1996. aasta arvamus 2/94, EKL 1996, lk I-1759, punkt 34) ning et ühenduses ei saa pidada lubatavaks meetmeid, mille puhul inimõigustest ei ole kinni peetud (vt Euroopa Kohtu 12. juuni 2003. aasta

otsus kohtuasjas C-112/00: Schmidberger, EKL 2003, lk I-5659, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 47 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kõigis isiku vastu algatatud menetlustes, kus võidakse teha isiku huve kahjustav akt, kujutab kaitseõiguste tagamine endast ühenduse õiguse aluspõhimõtet ja see tuleb tagada ka siis, kui asjassepuutuvat menetlust käsitlev õiguslik regulatsioon puudub. Selle põhimõtte kohaselt tuleb igale isikule, kellele võidakse kohaldada sanktsioone, tagada reaalne võimalus oma seisukoha esitamiseks temale süüks pandud asjaolude ja tõendite kohta, millel sanktsioon põhineb (vt OMPI kohtuotsus, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Rahaliste vahendite külmutamise otsuse puhul on kaitseõiguse tagamise üldpõhimõtete kohaselt nõutav – v.a juhul, kui see läheks vastuollu ühenduse või tema liikmesriikide julgeoleku või nende rahvusvaheliste suhetega seotud oluliste kaalutlustega –, et huvitatud isikule teatataks talle süüks pandavatest asjaoludest, kui vähegi võimalik, siis kas samal ajal esialgse rahaliste vahendite külmutamise otsuse vastuvõtmisega või vahetult pärast seda. Samu asjaolusid arvestades peab kõikidele hilisematele rahaliste vahendite külmutamise otsustele põhimõtteliselt eelnema teatamine uutest süüks pandud asjaoludest ja ärakuulamine (OMPI kohtuotsus, punkt 137).
- 49 Käesolevas asjas saatis nõukogu hagejale ülevaate põhjendustest 3. jaanuaril 2008, st pärast seda, kui oli 20. detsembril 2007 vastu võtnud otsuse 2007/868/EÜ, millega rakendatakse määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõiget 3 ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2007/445/EÜ (ELT L 340, lk 100), mis on sisuliselt identne varasemate otsustega, kus oli mainitud hageja nime. Hageja esitas omalt poolt märkusi 14. märtsi 2008. aasta

kirjas. Nõukogu tutvus kirja sisuga, enne kui otsustas, et vaidlustatud otsusega tuleb hageja jätta edasi vaidlusalusesse loetellu. Hagejale 15. juulil 2008 saadetud kirjas, kus olid ära toodud nii vaidlustatud otsus kui põhjenduste ülevaade, mis oli identne sellega, mis puudutas varasemaid otsuseid, kus oli mainitud hageja nime, märkis nõukogu, et pärast hageja 14. märtsi 2008. aasta kirjaga tutvumist jõudis ta järeldusele, et toimikumaterjalide hulgas ei ole ühtki uut elementi, millele tuginedes võiks ta põhjendatult oma seisukohta muuta ning et hagejale varem edastatud põhjendused on jätkuvalt aktuaalsed. Siit järeldub, et mis puudutab õigust olla ära kuulatud, siis on nõukogu andnud hagejale võimaluse põhjenduste ülevaate kohta märkuste esitamiseks.

- 50 Eeltoodust järeldub, et etteheide, mille kohaselt on rikutud hageja kaitseõigusi, eeskätt õigust olla ära kuulatud, tuleb tagasi lükata.
- 51 Seoses põhjendamiskohustuse rikkumisega, millele hageja tugineb, tuleb märkida, et nimetatud kohustus tuleneb kaitseõiguste tagamise põhimõttest. Selles osas tuleb meenutada, et huve kahjustava akti põhjendamise kohustuse eesmärk on esiteks anda huvitatud isikule piisavalt teavet selle kohta, kas otsus on piisavalt põhjendatud või on selle puhul tegemist veaga, mis võimaldab selle kehtivust ühenduse kohtus vaidlustada, ja teiseks võimaldada viimati nimetatud kohtul teostada kontrolli akti seaduslikkuse üle (vt eespool viidatud kohtuotsus *Cour Corus UK vs. komisjon*, punkt 145, ja 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades *C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P* ja *C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon*, EKL 2005, lk I-5425, punkt 462).
- 52 Selle, milline on põhjendamiskohustuse täitmisega antava tagatise ese määru-
se nr 2580/2001 artikli 2 lõike 3 kohaselt tehtava rahaliste vahendite külmutamise
otsuse puhul, samuti selle, kuidas võib seda tagatist sellisel juhul huvitatud isikute
suhtes seadusest tulenevalt piirata, on Üldkohus määratlenud OMPI kohtuotsuses
(punktid 138–151).

- 53 Eeskätt OMPI kohtuotsuse punktides 143–146 ja 151 nähtub, et nii rahaliste vahendite külmutamist käsitleva esialgse otsuse kui ka hilisemate otsuste põhjendustes ei või piirduda üksnes määruse nr 2580/2001 kohaldamise õiguslikke tingimusi ehk konkreetselt pädeva siseriikliku asutuse otsuse olemasolu küsimusega, vaid ära peavad olema näidatud ka spetsiifilised ja konkreetsed põhjused, millest lähtudes nõukogu on oma kaalutusõigust kasutades asunud seisukohale, et huvitatud isiku rahalised vahendid tuleb külmutada.
- 54 Pealegi nähtub nii OMPI kohtuotsuse punktist 145 kui ka ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikest 6, millele on viidatud ka määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikes 3, et enne rahaliste vahendite külmutamist puudutavate hilisemate otsuste tegemist tuleb huvitatud isiku olukord „uuesti läbi vaadata” eesmärgiga veenduda, et tema jätmise vaidlusalusesse loetellu on „jätkuvalt õigustatud”, ja seda vajadusel uue teabe või tõendite alusel.
- 55 Selles osas on Üldkohus täpsustanud, et juhul kui rahaliste vahendite külmutamist puudutava hilisema otsuse põhjendused on olulises osas samad kui need, millele on tuginetud mõne varasema otsuse tegemisel, võib piirduda lihtsalt nende äramärkimisega, eelkõige juhul kui huvitatud isikuks on rühmitus või üksus (Üldkohtu 30. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas T-341/07: Sison vs. nõukogu, EKL 2009, lk II-3625, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 56 Käesoleval juhul nähtub põhjenduste ülevaatest, mis on lisatud kirjale, millega vaidlustatud otsusest teatati, et hageja jätmise vaidlusalusesse loetellu põhineb asjaolul, et Napoli eeluurimiskohtunik tegi 9. oktoobril 2000 hageja suhtes vahistamismääruse. Hagejat süüdistatakse osalemises vandenõus, mille eesmärk oli luua Itaalias allüksus

rühmitusele „Al-Takfir ja Al-Hijra” (Al Takfir Wal Hijra), mis tegutseb Alžeerias alates aastast 1992 ning toetab terroristlikku tegevust, samuti relvakaubanduses ja dokumentide võltsimises Alžeeria terroristlike rühmituste jaoks. Hageja kandmine ühisele seisukohale 2001/931 lisatud vaidlusalusesse loetellu loeti põhjendatuks seetõttu, et Itaalias oli tema suhtes pooleli kohtulik uurimine.

- 57 Muus osas tuleb meenutada, et nõukogul on ulatuslik kaalutusõigus nende asjaolude hindamisel, mida tuleb arvestada rahaliste vahendite külmutamise meetme võtmisel või jätkuval kohaldamisel. Neil asjaoludel ei saa nõukogult nõuda, et ta märgiks täpsemalt, kuidas hageja rahaliste vahendite külmutamine aitab konkreetselt kaasa terrorismivastasele võitlusele, või et ta esitaks tõendeid selle kohta, et huvitatud isik võiks neid rahalisi vahendeid kasutada tulevikus terroriaktide toimepanekuks või neile kaasaaitamiseks (kohtuotsus OMPI, punkt 159, ja eespool viidatud kohtuotsus *Sison vs. nõukogu*, punktid 65 ja 66).
- 58 Neid faktilisi asjaolusid arvestades tuleb põhjendamiskohustuse rikkumisele tuginev etteheide tagasi lükata.
- 59 Lisaks on hageja väitnud, et ta pole saanud kasutada tõhusat kohtulikku kaitset. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte ühenduse õiguse üldpõhimõte, mis tuleneb liikmesriikide ühesugustest põhiseaduslikest tavadest ja on sätestatud EIÕK artiklites 6 ja 13 ning mida kinnitab lisaks ka 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT 2000, C 364, lk 1) artikkel 47 (Euroopa Kohtu 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-432/05: *Unibet, EKL 2007, lk I-2271, punkt 37*).

- 60 Kui vaadata Euroopa Kohtu praktikat muudes valdkondades (Euroopa Kohtu 15. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 222/86: Heylens jt, EKL 1987, lk 4097, punkt 15, ja eespool viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punktid 462–463), siis tuleb käesoleva asja puhul järeldada, et selleks, et kohtulik kontroll – mis peab puudutama eeskätt seda, kas põhjendused, millest lähtudes kanti isik või üksus ühise seisukoha 2001/931 lisana esitatud loetellu ning mis tähendab huvitatud isiku suhtes piirangute kohaldamist, on õiguspärased – oleks tõhus, peab sellise otsuse teinud ühenduse organ edastama asjassepuutuvale isikule või üksusele need põhjendused, kui vähegi võimalik, siis kas samal ajal, mil loetellu kandmise otsus tehakse, või vähemalt vahetult pärast seda, et adressaatidel oleks võimalik tähtaja jooksul kasutada kaebeõigust. Mis puudutab järgnevaid rahaliste vahendite külmutamist puudutavaid otsuseid, mille nõukogu teeb pärast seda, kui on vastavalt ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikele 6 korrapärase ajavahemike järel, st vähemalt kord kuue kuu jooksul, kontrollinud seda, kas huvitatud isikute hoidmine vaidlusaluses loetelus on õigustatud, siis nende puhul ei ole sanktsioonide tõhususe tagamiseks vajalik üllatus-efekt enam oluline. Igale järgnevale rahaliste vahendite külmutamist puudutavale otsusele peab eelnema uus võimalus olla ära kuulatud ning asjakohastel juhtudel uutest süükspandavatest asjaoludest teavitamine (OMPI kohtuotsus, punkt 131; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 3. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-402/05 P ja C-415/05 P: Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, EKL 2008, lk I-6351, punkt 338, ja Üldkohtu 11. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-47/03: Sison vs. nõukogu, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 212–213).
- 61 Käesoleva kohtuotsuse punktides 55 ja 56 nähtub, et hagejale saadeti vaidlustatud otsus ning põhjenduste ülevaade samal päeval, mil mainitud otsus vastu võeti. Seega andis nõukogu hagejale võimaluse oma õigusi kaitsta ning kõigist asjaoludest teadlikuna otsustada, kas on otstarbekas pöörduda ühenduse kohtusse ning anda viimati nimetatule võimalus vaidlustatud otsuse õiguspärasust kohtulikult kontrollida.
- 62 Eeltoodust järeldub, et antud juhul tuleb etteheide, mille kohaselt on rikutud õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, tagasi lükata.

- 63 Seoses EIÕK artikli 6 lõikes 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 48 lõikes 1 sätestatud süütuse presumptsiooni põhimõttega tuleb nentida, et see on põhiõigus, mis annab üksikisikutele õigusi, mille tagamine on ühenduse kohtute ülesanne (Üldkohtu 4. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-193/04: Tillack vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3995, punkt 121, ja 12. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-474/04: Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse vs. komisjon, EKL 2007, lk II-4225, punkt 75).
- 64 Süütuse põhimõtte kohaselt tuleb õigusrikkumises süüdistatavat isikut käsitada eeldatavalt süütuna seni, kuni tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. Siiski ei ole selle põhimõttega vastuolus niisuguste kaitsemeetmete võtmine, mis ei kujuta endast sanktsiooni ja millega ei tehta ennatlikku otsust vastava isiku süü või selle puudumise kohta. Niisugused meetmed peavad olema ette nähtud seadusega, nende kohaldaja peab olema pädev asutus ja need peavad olema ajaliselt piiratud (vt selle kohta Üldkohtu 2. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-37/07 ja T-323/07: El Morabit vs. nõukogu, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 40).
- 65 Ühise seisukoha 2001/931 artikkel 2 näeb ette, et artikli 1 lõikes 4 ette nähtud loetellu kantud isikute, rühmituste ja üksuste rahaliste vahendite külmutamise otsuse teeb Euroopa Ühendus. Seega on hageja suhtes kehtiv otsus tema rahaliste vahendite külmutamise kohta ette nähtud ühenduse õigusaktis.
- 66 Ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõike 6 kohaselt vaatab nõukogu loetelu korrapäraselt, vähemalt iga kuu kuu tagant uuesti läbi, et tagada, et isikute ja üksuste nime loetelus hoidmine on jätkuvalt põhjendatud. Niisiis on hageja suhtes kehtiv otsus tema rahaliste vahendite külmutamise kohta tehtud pädeva asutuse poolt ning on ajaliselt piiritletud.

- 67 Lisaks tuleb märkida, et kõnesolevad piiravad meetmed, mida nõukogu on võtnud terrorismivastase võitluse eesmärgil, ei tähenda huvitatud isikute vara konfiskeerimist – st seda vara ei käsitata kuriteo tulemusel saadud varana –, vaid üksnes ennetavat külmutamist. Seega ei kujuta need meetmed endast sanktsiooni ja pealegi ei tähenda nende kohaldamine vastava süüdistuse esitamist (vt selle kohta eespool viidatud 11. juuli 2007. aasta kohtuotsus *Sison vs. nõukogu*, punkt 101).
- 68 Otsusega, mille tegemisel tugines nõukogu pädeva siseriikliku asutuse otsusele, ei tuvastanud ta rikkumise toimepanemist, vaid tegemist on ennetava haldusotsusega, mille ainuke eesmärk on aidata nõukogul võidelda tõhusalt terrorismi rahastamisega.
- 69 Selles osas tuleb märkida, et vastavalt ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikele 4 ja määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikele 3, millega nähakse ette teatav spetsiifiline nõukogu ja liikmesriikide vahelise koostöö vorm terrorismivastases võitluses, toob see põhimõtte nõukogu jaoks kaasa kohustuse arvestada nii suures ulatuses kui võimalik pädeva siseriikliku asutuse hinnangut – vähemalt juhtudel, kui hinnangu on andnud kohtuorgan –, eeskätt osas, mis puudutab otsuse aluseks olevate „arvestatavate ja usaldusväärsete tõendite või vihjete” olemasolu (OMPI kohtuotsus, punkt 124).
- 70 Käesoleval juhul nähtub asjaoludest, et nõukogu on toiminud vastavalt ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikele 4 ja määrusele nr 2580/2001. Kuna nõukogu võttis

teitava otsuse puhul aluseks liikmesriigi eeluurimiskohtuniku otsuse ning teatas hagejale 15. juuli 2008. aasta kirjas põhjused, millest lähtudes hageja vaidlusalusesse loetellu kanti, on nõukogu täitnud ühenduse õigusnormidest tulenevad kohustused.

71 Eeltoodust tuleneb, et süütuse presumptsiooni põhimõttele tuginev etteheide tuleb antud juhul tagasi lükata.

72 Mis puudutab asjaolu, et väidetavalt on rikutud õigust asja õiglasele kohtulikule arutamisele ja õiglasele menetlusele, siis hageja ei ole esitanud piisavalt tõendeid, mis tema argumente kinnitaksid. Mainitud etteheited tuleb Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel tagasi lükata. Igal juhul tuleb meenutada, et Üldkohtul puudub pädevus kontrollida siseriikliku kriminaalmenetluse nõuetekohasust. Seda saavad kontrollida üksnes Itaalia ametiasutused või pädev siseriiklik kohus huvitatud isiku kaebuse alusel. Samuti ei saa nõukogu põhimõtteliselt teha otsust sellise menetluse seaduslikkuse kohta, mis on alustatud huvitatud isiku vastu ja milles tehti nimetatud otsus, mis on ette nähtud kohaldamisele kuuluvas liikmesriigi õiguses, või huvitatud isiku põhiõiguste tagamise kohta siseriiklike asutuste poolt. See pädevus on ainult pädevatel siseriiklikel kohtutel või asjakohastel juhtudel Euroopa Inimõiguste Kohtul (vt OMPI kohtuotsus, punkt 121, ja analoogia alusel Üldkohtu 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-353/00: *Le Pen vs. parlament*, EKL 2003, lk II-1729, punkt 91, mis jäeti muutmata Euroopa Kohtu 7. juuli 2005. aasta otsusega C-208/03 P: *Le Pen vs. parlament*, EKL 2005, lk I-6051).

73 Mis puudutab hageja etteheiteid, mille kohaselt on piiratud tema omandiõigust ja õigust tegeleda majandustegevusega, siis tuleb märkida, et väljakujunenud

kohtupraktikast nähtub, et põhiõigused ei kujuta endast absoluutseid eesõigusi ning et neid võib piirata, kui see on õigustatud ühenduse poolt taotletavate üldise huvi eesmärkidega. Igasugused majanduslikud ja finantspiirangud mõjutavad nende määratlusest tulenevalt omandiõigust ja õigust tegutseda vabalt valitud kutsealal, tekitades kahju eeskätt niisugustele üksustele, kes tegutsevad valdkonnas, mille suhtes nähakse piiravate meetmetega ette kitsendusi. Vaidlusaluste õigusnormidega taotletavate eesmärkide olulisus võib õigustada negatiivseid – sh ulatuslikke – tagajärgi teatavate ettevõtjate jaoks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 30. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-84/95: Bosphorus, EKL 1996, lk I-3953, punktid 21–23, ning eespool viidatud kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, punktid 355 ja 361).

⁷⁴ Antud juhul on hageja õigus tegeleda majandustegevusega ja tema omandiõigus vaidlustatud otsuse vastuvõtmise tulemusena märkimisväärses ulatuses piiratud, nii et ta ei saa ilma eriloata käsutada talle kuuluvat vara, mis asub ühenduse territooriumil. Sellegipoolest, kui arvestada rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamise olulisust, et ole niisugused kitsendused taotletavate eesmärkidega võrreldes ebaadekvaatsed ega ebaproportsionaalsed, seda enam, et määruse nr 2580/2001 artikkel 5 näeb ette teatavad erandid, mis võimaldavad isikutel, keda rahaliste vahendite külmutamine puudutab, tulla toime põhivajadustega (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus El Morabit vs. nõukogu, punkt 62).

⁷⁵ Eeltoodust järeldub, et väide, mis tugineb põhiõiguste ja põhjendamiskohustuse rikkumisele, tuleb tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt on tegemist hindamisvea ja võimu kuritarvitamisega

– Poolte argumendid

- 76 Hageja väitel ei ole nõukogu viide Itaalias pooleliolevale kohtumenetlusele, mis on alates 2001. aastast peatatud, piisav, et sellega põhjendada tema nime hoidmist vaidlusaluses loetelus. Hageja sõnul on menetlus lõpetatud ja tema vastu esitatud süüdistused alusetud.
- 77 Hageja sõnul on tehtud hindamisviga, mis puudutab tema osalemist terroriaktides, ning nõukogu on võimu kuritarvitanud.
- 78 Nõukogu, keda toetab menetlusse astuja, ei nõustu hageja poolt teise väite põhjendamiseks esitatud argumentidega.

– Üldkohtu hinnang

- 79 Mis puudutab väidetavat hindamisviga, millele hageja tugineb, siis nagu Üldkohus on OMPI kohtuotsuse punktides 115 ja 116 märkinud, on need faktilised ja õiguslikud asjaolud, millest võib sõltuda rahaliste vahendite külmutamise meetme kohaldamine isiku, rühmituse või üksuse suhtes, ära toodud määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikes 3.

80 Käesoleval juhul on asjassepuutuvatele normidele viidatud määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõikes 3, mille kohaselt nõukogu koostab, vaatab läbi ja muudab ühehäälselt nende isikute, rühmituste ja üksuste loetelu, kelle suhtes kõnesolevat määrust kohaldatakse, kooskõlas ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõigetega 4–6. Seega tuleb kõnesoleva loetelu vastavalt ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikes 4 ettenähtule koostada täpsete andmete või toimikumaterjalide alusel, millest nähtub, et pädev asutus on asjaomaste isikute, rühmituste või üksuste suhtes teinud otsuse, olenemata sellest, kas see käsitleb arvestatavate ja usaldusväärsete tõendite või vihjete põhjal terroriakti uurimise algatamist, terroriakti eest vastutuselevõtmist, sellise akti toimepaneku katset, selles osalemist või sellele kaasaaitamist või mõnes sellises aktis süüdimõistmist. „Pädeva asutuse” all tuleb mõista kohtuorganit või kui kohtuorganitel ei ole kõnesolevas valdkonnas pädevust, siis mõnda muud samaväärset pädevust omavat asutust. Lisaks näeb ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõige 6 ette, et loetellu kantud isikute ja üksuste nimed korrapäraselt ja vähemalt iga kuue kuu tagant läbi vaadatakse, et tagada, et nende hoidmine mainitud loetelus on jätkuvalt põhjendatud (OMPI kohtuotsus, punkt 116).

81 Üldkohus on OMPI kohtuotsuse punktis 117 ja 23. oktoobri 2008. aasta otsuse kohtuasjas T-256/07: *People’s Mojahedin Organization of Iran vs. nõukogu* (EKL 2008, lk II-3019; edaspidi „PMOI kohtuotsus”) punktis 131 nendest sätetest järeldanud, et menetlus, milles võidakse asjakohaste õigusnormide alusel võtta meede, millega külmutatakse rahalised vahendid, toimub kahel tasandil – liikmesriigi ja ühenduse tasandil. Esmalt peab siseriiklik pädev asutus, põhimõtteliselt kohtuorgan, tegema huvitatud isiku suhtes otsuse, mis vastab ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõike 4 määratlusele. Kui tegemist on uurimise algatamise või vastutuselevõtmise otsusega, peab see põhinema arvestatavatel ja usaldusväärsetel tõenditel või vihjetel. Teiseks peab nõukogu toimikus sisalduvate täpsete andmete või tõendite põhjal, millest nähtub, et vastav otsus on tehtud, ühehäälselt otsustama huvitatud isiku kandmise vaidlusalusesse loetellu. Seejärel peab nõukogu korrapäraselt ja vähemalt iga kuue kuu tagant veenduma, et huvitatud isiku hoidmine vaidlusaluses loetelus on põhjendatud. Selles osas on kontrollimine, kas pädeva siseriikliku asutuse otsus vastab nimetatud

määratlusele, oluline eeltingimus nõukogu esialgse rahaliste vahendite külmutamise otsuse vastuvõtmise jaoks, samas kui hilisema rahaliste vahendite külmutamise otsuse vastuvõtmise kontekstis on möödapääsmatult vajalik, et siseriiklikul tasandil kontrollitaks selle otsuse tagajärgi.

82 PMOI kohtuotsuse punktist 134 tuleneb, et kuigi nõukogu on see, kes on vastavalt asjakohastele õigusnormidele kohustatud tõendama, et isiku, rühmituse või üksuse rahaliste vahendite külmutamine on – või on jätkuvalt – õiguslikult põhjendatud, on selle tõendamise ese rahaliste vahendite külmutamise ühenduse tasandi menetluses suhteliselt kitsas. Rahaliste vahendite külmutamise kohta pärast uut läbivaatamist tehtava hilisema otsuse korral on tõendamiskoormise esemeks peamiselt küsimus sellest, kas rahaliste vahendite külmutamine on kõiki antud asjas tähtsust omavaid asjaolusid, ning eelkõige pädeva siseriikliku ametiasutuse poolt pärast kõnesoleva otsuse tegemist võetud meetmeid arvestades jätkuvalt põhjendatud.

83 Mis puudutab Üldkohtu poolt teostatavat kontrolli, siis kohus on OMPI kohtuotsuse punktis 159 nentinud, et nõukogul on ulatuslik kaalutusõigus asjaolude osas, mida tuleb arvesse võtta majandus- ja finantssanktsioonide rakendamisel vastavalt EÜ artiklitele 60, 301 ja 308, tuginedes ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas vastu võetud ühisele seisukohale. Mainitud kaalutusõigus puudutab eeskätt niisuguste otsuste otstarbekusega seotud kaalutlusi. Üldkohus märgib, et kuigi nõukogul on käsitletavas valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus, ei tähenda see seda, et ta võib jätta hindamata, kuidas on kõnealune institutsioon asjassepuutuvaid andmeid tõlgendanud. Ühenduse kohus ei pea kontrollima mitte ainult esitatud tõendite sisulist õigsust, usaldusväärsust ja sidusust, vaid ka seda, kas kogutud tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida tuleb antud olukorra hindamisel arvesse võtta, ja kas kõnealused tõendid võivad toetada järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud. Igal juhul ei saa

kohus niisuguse kontrolli läbiviimisel asendada nõukogu poolt meetme vajalikkuse osas antud hinnangut enda omaga (PMOI kohtuotsus, punkt 138; vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 22. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-525/04 P: Hispaania *vs.* Lenzing, EKL 2007, lk I-9947, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

⁸⁴ Sellest järeldeb, et uurida tuleb seda, kas Napoli eeluurimiskohtuniku otsuse puhul on täidetud ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikes 4 ette nähtud tingimused. Mainitud säte näeb ette, et vaidlusalusesse loetellu kandmine toimub nõukogu otsusega „täpsete andmete või toimikumaterjalide alusel, millest nähtub, et pädev asutus on asjaomaste isikute, rühmituste või üksuste suhtes teinud otsuse, olenemata sellest, kas see käsitleb arvestatavate ja usaldusväärsete tõendite või vihjete põhjal terroriakti uurimise algatamist, terroriakti eest vastutuselevõtmist, sellise akti toimepaneku katset, selles osalemist või sellele kaasaaitamist või mõnes sellises aktis süüdimõistmist [ning et] käesolevas lõikes tuleb „pädeva asutuse” all mõista kohtuorganit, või kui kohtuorganitel ei ole kõnesolevas valdkonnas pädevust, siis mõnda muud samaväärset pädevust omavat asutust”.

⁸⁵ Käesolevas asjas andis liikmesriigi kohtuorgan, st Napoli eeluurimiskohtunik, korralduse hageja tõkendina vahi alla võtmiseks süüdistatuna terroristlikus tegevuses ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõike 3 mõttes.

⁸⁶ Selles osas tuleb meenutada, et juhtudel, kui kohaldamisele kuuluvad ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõige 4 ning määruse nr 2580/2001 artikli 2 lõige 3, mis kehtestavad teatud spetsiifilise nõukogu ja liikmesriikide vahelise koostöö vormi võitluses

terrorismi vastu, toob see põhimõtte nõukogu jaoks kaasa kohustuse arvestada nii suures ulatuses kui võimalik pädeva siseriikliku asutuse hinnangut – vähemalt juhitudel, kui hinnangu on andnud kohtuorgan –, eeskätt osas, mis puudutab otsuse aluseks olevate „arvestatavate ja usaldusväärsete tõendite või vihjete” olemasolu (OMPI kohtuotsus, punkt 124).

87 Käesoleva juhtumi aluseks olevatest asjaoludest nähtub, et nõukogu on toiminud vastavalt ühise seisukoha 2001/931 artikli 1 lõikele 4 ja määrusele nr 2580/2001. Kuna nõukogu võttis tehtava otsuse puhul aluseks liikmesriigi kohtuniku tehtud otsuse ning teatas hagejale 15. juuli 2008. aasta kirjas põhjused, millest lähtudes hageja vaidlusalusesse loetellu kanti, on nõukogu täitnud ühenduse õigusnormidest tulenevad kohustused. Järelikult tuleb hindamisveal põhinev etteheide tagasi lükata.

88 Mis puudutab võimu kuritarvitamist, siis hageja ei ole esitanud konkreetseid tõendeid, mis seda väidet kinnitaksid ja näitaksid, et institutsioon taotles vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega mõnda muud eesmärki peale selle, mille jaoks talle vastavad volitused on antud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 4. veebruari 1982. aasta otsus kohtuasjas 817/79: *Buyl jt vs. komisjon*, EKL 1982, lk 245, punkt 28). Igal juhul järeldub eeltoodud kaalutlustest tervikuna see, et nõukogu tegutses talle asutamislepingu ning asjakohaste liidu õigusnormidega antud pädevuse ja volituste piires, nii et võimu kuritarvitamisel põhinev etteheide tuleb tagasi lükata.

89 Eeltoodut arvestades tuleb teine väide tagasi lükata.

2. Kahju hüvitamise nõue

Poolte argumendid

- ⁹⁰ Seoses kahju hüvitamise nõudega väidab hageja, et vaidlusalusesse loetellu kandmise tulemusena tekitati talle nii isiklikus kui kutsealases mõttes märkimisväärset kahju. Nii hageja kui tema naine stigmatiseeriti, mis kahjustas tema era- ja sotsiaalset elu. Tal ei ole enam võimalik saada viisat ning Saksamaal töötada. Kuna ühestki konkreetsest etteheitest teda ei teavitatud, ei olnud tal võimalik kaitset ette valmistada. Seega palub hageja hüvitada talle tekitatud mittevaraline kahju, mille suuruse üle palub ta otsustada Üldkohtul. Hageja leiab, et hüvitis peaks olema minimaalselt 2000 eurot.
- ⁹¹ Nõukogu leiab, et argumentide puudumise tõttu on kahju hüvitamise nõue vastuvõetamatu. Teise võimalusena väidab nõukogu – keda toetab menetlusse astuja –, et ei nõustu hageja poolt kahju hüvitamise nõude põhjendamiseks esitatud argumentidega.

Üldkohtu hinnang

- ⁹² Üldkohtu hinnangul on otstarbekas uurida kõigepealt kahju hüvitamise nõude põhjendatust. Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad selleks, et ühendusel tekiks oma organite õigusvastase käitumise eest lepinguväline vastutus EÜ artikli 288 teise lõigu mõttes, täidetud olema teatud hulk tingimusi, nimelt institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tekkimine ja

põhjuslik seos väidetava tegevuse ning viidatud kahju vahel (vt Üldkohtu 14. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-69/00: FIAMM ja FIAMM Technologies vs. nõukogu ja komisjon, EKL 2005, lk II-5393, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).

- ⁹³ Kuna need kolm vastutuse tuvastamise tingimust on kumulatiivsed, piisab kahju hüvitamise hagi rahuldamata jätmiseks nendest ühe puudumisest, ilma et oleks vaja uurida teisi tingimusi (Üldkohtu 13. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-226/01: CAS Succhi di Frutta vs. komisjon, EKL 2006, lk II-2763, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- ⁹⁴ Käesoleval juhul on kohus uurinud kõiki argumente, mida hageja esitas vaidlustatud otsuse õigusvastasuse tõendamiseks, ning need tagasi lükanud. Seega ei saa vaidlustatud otsuse väidetav õigusvastasus olla aluseks liidu vastutuse tekkele.
- ⁹⁵ Seega tuleb hageja esitatud kahju hüvitamise nõue jätta igal juhul põhjendamatuks tõttu läbi vaatamata, ilma et oleks vaja uurida nõukogu esitatud vastuvõetamatu vastuväidet.
- ⁹⁶ Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et hagi tuleb jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 97 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt nõukogu nõuetele välja mõista hagejalt.
- 98 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad menetlusse astuvad liikmesriigid ise oma kohtukulud. Itaalia Vabariik kannab oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta Sofiane Fahas'i kohtukulud tema enda kanda ning mõista talt lisaks välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**

3. Jätta Itaalia Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. detsembril 2010 Luxembourgis.

Allkirjad